

1886

Budapest, 1885.

Ötödik évfolyam 15. szám.

Péntek, augusztus 14.

KIADÓHIVATAL:
Budapest, Gyöngyök-utca 9. sz.
Ide ezimzondék az előfizetési
pénzek, hirdetések és nyiltérek.
—
Megjelenik minden pénteken.
—
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes számok 12 krért
az elárusító helyeken kaphatók.

NÉP JOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, VIII., Vas-utca 13. sz.
Ide küldendő a lap szellemi
részét illető minden közlemény.
—
Megjelenik minden pénteken.
—
Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 „ — „
Negyedévre 1 „ 50 „
Egyes számok 12 krért
az elárusító helyeken kaphatók.

Hogy áll a világ.

Itthon. A boszniai kalandot kivéve s a délmát felkelést ide nem számítva, 1866 óta békében élünk, s úgy látszik, hogy a béke még több éven át fogja Európát — boldoggá tenni! Boldoggá? Nem éreznünk belőle semmit. Évről-évre felcsavarják nálunk a hadügy budgetjét s ujabban ismét hangoztatják, hogy az illető miniszter nagymérvű, tehát nem csekély pénzösszegbe kerülő újításokat akar keresztül vinni; a családott ország vállonitva tekinthetünk emezgal-makat, mert nem képes fel-fogni azt, hogy békének idején minek az a drága katonásdi! szomorú szívvel várja az új adók kirovását, vagy a már meglevő szinte sarszó adók még magasabbra emelését látja maga előtt sötét árnyát az anyagi tönknek s érzi, hogy szinte készakarva juttatják a nemzetet a bukás örvényé elé. Találkát adnak egymásnak a császárok - királyok, megcsókolják egymásnak ajkait, kezet szorítanak, biztositják egymást hogy békét fognak tartani és — a katonajáték, mely valamennyi nagy állam lidérenyomását képezi, tovább zaklatja a népet! Az embert ölé szerek és fegyverek njabb és irtóbb módosítványainak behozatalában egymással vetélkednek az egyes államok, betanítják ifjainkat, mikép lehet legjobban megölni az embertársat! Embarati, közügyekért lelkesülő emberbarati érzelmek tusáját mindez ellen nevétségesnek tüntetik fel s azután csodálkoznak, hogy az ujenezozásnál annyi ezer ifjú nem felel meg a hadászat kívánalmainak; nagyon egyszerű az egész, ha vesszük, hogy a szülők nem képesek gyermekeiket testileg egészen nevelni, mert mondjuk ki — nincs rá meg az anyagi vagyon. Ez iránti statisztikánk szomorú képet nyújt rideg számaiban, és minden figyelmeztető szó: üres hang a pusztában!

Minisztereink fürdőkbe mennek, vagy a szomszéd országok minisztereivel találkoznak s nem tudnak jobbat kifundálni, mint azt, hogy a hadügy tovább fejlesztessek, hogy a katonai sereg állománya lehetőleg még szélesbítsessék, tehát az országra újabb terheket rójjon. Elég, elég szomorító. De mindannak nagy részben a mi népünk

is oka, mert nem választja meg képviselőinek azon férfiakat, a kikben meg volna nem csak a jóakarat, de az erő is, a következetesség virtusa abban, hogy mint képviselők saját népük boldogságát emeljék!

Angolország. Anglia nem bizik a békében, kerül az összeütközést, de érdekeit fel nem adja, készül lassan-lassan a háborúra. Egyelőre ugyan minden háboru-veszély megszűnt, az orosz czár kéjutazásokat tesz, külügyminisztere fürdik, Salis-

Németországnak meggyült kissé a baja Zanzibar vidékén. A német hajóraj Zanzibar elé érkezett, mi által a kelet-afrikai kérdés égető jellegűvé lett. A német közvéleményt egyébként eddig is már nagyon élénken foglalkoztatta, tudvaleg ismételve érkeztek hírek Bargas szultán német-ellenes érzülete felől, melyet Sir John Kirk angol ügyvivő eselszövényeinek tulajdonítottak. A napokban aztán hire jött, hogy a zanzibari szultán katonái lödözték Denhardt Gusztávra, ki tudományos állomás alapításával foglalkozott Lamuban. Ez vonta maga után a hajóhadit tüntetést.

Spanyolországban, különösen pedig Madridban nagy feltűnést keltett az, hogy ott újra pört indítottak Prim tábornok állított lagos gyilkosai ellen. Prim ugyanis 1871 december 1-én törzsorással gyilkoltatott meg, éppen mikor az általa trónra emelt Amades király elé akart menni. 1879-ben a „gyilkosokat“ bizonyítékok hiányában fölmentették. Politikai körökben azt hiszik, hogy a pör megújítása fenyegetés volna néhány szabadelvű pártvezér ellen, a kik az utolsó időben a köztársaságiakkal léptek összeköttetésbe s kiknek viszonya Prim gyilkosaihoz fegyverül fog szolgálni a kormány kezében. Hogy a harcztól eddig távol maradt klerikális elemeket is megnyerjék

Rezső trónörökös.

bury körütra készül, mihelyt a parlamentet elereszthette, a Zulfikar szoros kérdése elnapoltatott, de nincs elintézve, mert Oroszország még nyitva akarja, tartani az afghán ügyet, hogy a mikor akarja előrántassa.

A szoros előtt orosz csapatok táboroznak, a szorosban afghánok vannak. Mindez csak arra mutat, hogy fegyverszünet létezik — de nem béke. Angliának minden törekvése most arra irányul, hogy Indiát védje meg, sok pénzébe kerül, most 35 milliót ad ki Salisbury, jövőre 30 millióval fog India többet költeni hadseregére. Ez sok, ezzel sokat lehet csinálni, — annyi pénze pedig Oroszországnak nincsen.

Alfonz ügyének, a kormány azon van, hogy a karlistavezér Nocedal halála által kissé zavarba jött Karlos-pártiakat azzal az ígéréssel nyerje meg, hogy a fiatal trónkövetelőt Faimét, egyike Alfonz leányával házassítják össze.

Egyiptomból érkezett hírek szerint a mahdi nem természetes halállal mult ki, hanem mikor Berber felé vonulóban nagy szigorral hajtotta be a hadisarcot, egy a fölkelés miatt elszegényült törzs emberei bosszúból meggyilkolták. Az angol kormánynak sikerült oly leveleket lefoglanni, melyekből biztos adatokat merithetni arra nézve, miként kapott a mahdi árulás útján egyenesen Egyiptomból híreket és fegyvereket.

A «szabadelvűség» eredménye.

Az álliberális haladás gőzerővel robotva, veszedelmes irányát jelző vágányán, mintha csak a keresztény társadalom vesztét siettető rossz szellem képezné mozgó erejét s ha a lényegbe tekintünk, azt látjuk, hogy csakugyan az is képezi.

A zsidó emancipációval egykorú az iparszabadság Magyarországon. Ujjongott örömeiben az «alszabadelvűség» s ficzánkólása közben megcsörrent zsebében a zsidópénz. Az örültek eme jéghátán való számartáncza még két évtizedes életkorral sem dicsekedhetik, de hatásában oly sokra boldogult, hogy évszázadok alkotását döntötte meg s azok helyett nemcsak hogy jobbat nem alkotott, de alkotni szándéka sem volt, hisz éppen a zavarosban való halászás volt célja, törekvése.

Valamely nemzetnél a szabadságra való törekvés egyike azon magasztos erényeknek, melyek a nemzetet nagygyá és boldoggá tehetik, de ha ez a törekvés tévútra téved, ha gonosz kezek ezt ferde irányba terelik, akkor minél általánosabb a törekvés, annál nagyobb mértékben válik az áldás átokká.

Ki merné tagadni, hogy a szabadelvűség a szabadság szolgálatában valóságos jótéteménye az emberi-nem haladásának, de mikor az a szabadelvűség nemcsak üres szóhang, hanem hozzá köpenye alatt rejtegeti a klábakat, melyek alkalom adtán akkorákat rúgnak magán a szabadságon, hogy szinte bődül bele szegény, no már akkor tessék azt minősíteni érdeme szerint s minősíteni azokat a félkegyelműeket, kik neki, mint ilyenek, tömjéneznék.

Az emancipáció folytán felülkerekedett zsidó befolyás, mely már telt erszényekkel és duzzadó zsebekkel készen várta az epochális pillanatot, az ő gyalázatos talmud erkölcsökkel olyan apparátusával lépett ki a síkra, hogy a gyanútlan keresztény-társadalom megrendült az első rohamra. «Kezdet nehézségeinek» mondták azok, kik a rázkódást csupa «szabadelvűségből» vétkesen palástolni igyekeztek. «Ha keblünkre öleljük őket, majd belénk olvadnak, meg kell csak adni nekik erre az alkalmat!» No hát ezt nem tették — de ne is tegyék. «Olvadjanak bele» azokba csak, kik ezt ma is óhajtják! Ennek a beolvasztási experimentumnak Magyarországon az a borzasztó következménye lett, hogy éppen azokat a jelzőket tette nevetséges gúny tárgyává és jelentőségüket semmivé, a melyek nyomása alatt az megszületett: az «egyenlőség»-et. Ezek alapján mintegy követelményül állítottott fel az egyenjogúsítás s oda lyukadt ki a dolog, hogy a magunkhoz emelt kisebbség emelkedett felénk s most paczkázik velünk. Törekvése = világuralom, a föld összes nem zsidó népeit járma alá hajtani.

Emancipáló bölcsseink nem is álmodtak arról, hogy szabadelvűsködésükkel e tekintetben nem csupán hazánk, hanem az egész világ összes zsidósággal volt dolguk, az összes zsidóság malmára hajtották a vizet, mert a mint nem létezik lényegben sem francia, sem angol, sem német zsidó, úgy nem létezik magyar zsidó sem, hanem mindnyája egyformán «zsidó», «csak» zsidó, s mint ilyen, a mint két évezred óta elszórtan, más nemzetek között élősködve azok közül egyetlen egybe sem olvadt bele, még azon pogány népekbe sem, melyek keleten szomszédságaikban, egyes virtusokban is velők tartottak és tartanak maiglan is, botorság azt hinni, hogy majd a kereszténységbe olvad bele, azon vallásba, mely ellen már annak kezdetén oly dühvel és gyűlölettel lépett fel, hogy annak hírdőtjét arcúl köpdöste és megfeszítette, magát Jézust.

A butaságoknak nem kis mérvű fokozata kívántatik meg arra, miszerint valaki azt higgye, hogy «belénk olvad a zsidó, a ki vallástétele alapján bennünket mint fertőzött állatot oly mértékben gyűlöli, hogy

még velünk egy edényből sem eszik, még az az edény is fertőzött előtte, melyből mi eszünk.» Egyes neolognak nevezett zsidók e tekintetben való tűntetése semmi egyéb, mint porhintés a keresztény világ szemébe, hogy ne lásson tőle. Alattomban azok a «neolog» zsidók is oly dühös ellenségeink, mint az orthodoxok. Zsidó ez is, zsidó az is, zsidó mind a kettő; mert hiszen a zsidó vallásban vannak letéteményezve azok az elvek, melyek követőik közt kiosztják a szerepeket, hogy: te Slájme! te fogod a kegyest, a jószívűt játszani, még a goj irányában is, majd melletted ötven más Slájme harácsol, de még sem mondhatja azt a világ, a zsidó mind harácsoló; — te Mojsze, te pedig kikeresztelkedel, hogy a keresztények közt azok rovására annál sikeresebben és biztosabban egyengessed izrael utait. Egy a céljuk, egy a törekvésük, alapja vallásukban van letéve, mely azután céljuk elérésére nemcsak megengedett, de Istennek tetsző dolognak tartja a kereszténység és egyáltalában a nem zsidó megkárosítását, -ártását, pusztítását!

Annak idejében saját törvényhozásunk hozta meg azt a törvényt, mely ajtót nyitott az emancipált zsidóság összes raffineriájának, no ezek aztán dolgoztak is. Rövid idő alatt tönkre tették Magyarország iparát, éhes ebek módjára megtépték Magyarország iparos és földműves osztályát, azt az osztályt, mely a magyar nemzettest fontos tényező és alkotó eleme volt mindig. A szabadkezert nyert emancipált zsidó nem elégedett meg azzal, hogy a külföldről szabadon behordott szemét-importtal kivette a magyar kézműves osztály szájából a kenyeret, egyidejűleg szabad uzsorájával elharácsolta a védtelen földbirtokost is oly nagy mennyiségben, hogy a vagyonukból teljesen kiforgatott kisbirtokosok száma oly nagy, hogy ezek a tönkretett kézműiparosok nagy kontingensével és azokkal, kik a hitel-telekönnyvek teherlapjai tanúsága szerint most már csak névleges birtokosaik vagyonuknak, rövid időn úgy megszaporodnak, hogy a modern zsidó rabszolgaság sulya alatt elébb-utóbb türelmet veszítve, válságot fognak provokálni. Tudják ezt a zsidók maguk is, érzik szagát, de bíznak az általuk befolyásolt hatalom szuronyainak védelmében, mi hogy annál o l e s ő b b a n legyen eszközölhető, már előre híresztelik, hogy majd ő utánuk következnek «az urak». Némi tekintetben igazuk is lehet, mert a koldus-botra kényszerített nép megjegyzi magának nemcsak a zsidót, ki őt vagyonából kiforgatta, hanem megjegyzi azt az «urat» is, a ki a zsidónak gonosz munkájában segített, arczul űtve törvényt és igazságot.

Ott lappang a hamu alatt a parázs, a láng borzasztó kitörése lesz a «szabadelvűség» végső eredménye! Ettől mégis rettegnek az amugy henczegő zsidók!

Dr. B.

KÉPEINKHEZ.

Rezső trónörökös arcképét hozzuk ma és pedig először azért, mert az osztrák-magyar monarchia leendő uralkodójának f. hó 20-án van születésnapja, másodszer azért, mert mindinkább terjed a hír, hogy Rezső trónörökös hadtestparancsnokká fog Pozsonyba kinevezettni.

Nem kételkedünk kifejezést adni azon hitünknek, hogy mi Rezső főherceget tartjuk hazánk társadalmi új korszaka hivatott vezérének. Magyarországot kifelé terjesztetni nem lehet, de fölfelé emelni lehet és kell. A munka oly embere mint trónörökösünk, kilátást enged a jövőre tenni s ha a becsületes munka jutalmát ér, akkor reményünket a jövőre a trónörökösbe vetjük, vele talán új emberek fognak jönni, kik hazánk ügyeit a rendes kerékvágásba fogják terelni! Adja az ég!

„Ultima Thule.”

Nem igen régen nagy port vert fel egy röpirat, mely az olaszországi viszonyokat tárgyalta; szerzője Haymerle tábornok most „Ultima Thule” cím alatt tanulmányt tett közzé Anglia s Oroszországnak egymáshoz való viszonyairól, Közép-Ázsiát illetően.

A röpirat e kérdést oly tüzetesen, oly alapo-

san tárgyalja, hogy olvasása után tiszta fogalmat nyerünk e fontos kérdés mibenlétéről. Érdekesnek tartjuk azért most, midőn tán a világ békeje függ attól, hogyan alakulnak az ázsiai viszonyok, e röpiratot főbb vonásaiban t. olvasóinkkal megismertetni.

Rövid történeti visszatekintés után, oly képét rajzolja elénk az író e távol vidékeknek, a mint ez még egyetlen geografusnak sem sikerült. Közép-Ázsia hadászati viszonyait oly világosan tárgyalja, hogy azokról a leglaikusabb olvasó is helyes fogalmat szerezhet magának.

A tábornok Anglia erejének megítélésében nagyon eltér a közönséges felfogástól, s azt állítja, hogy egy esetleges háborúban megfogja védhetni érdekeit Oroszország ellenében. Mert igaz ugyan, hogy Oroszország óriási hatalommal rendelkezik, katonáit milliommokkal kell számítani, ágyú meg-haladják a háromezeret, de ezen ijesztő nagy szám véghetetlen nagy területen van eloszolva; az esetleges harc színhelyétől való távolság, az éghajlat, a civilisatio alantas foka, a víz s élelmi szerek hiánya, mind oly körülmények, melyek gyors és biztos hadviselés útjában állanak s azon fölény, melylyel Oroszország számarányilag Anglia felett rendelkezik, csak azon egy pontban nem egyesítették el teljesen, hogy kimerült vagy elvesztett katonáit újjakkal helyettesítheti. Ennek ellenében is azonban ott van Anglia pénze, a mire Oroszország egy rubelt adhat ki, azt Anglia arannyal fizetheti, ha ehhez számítjuk Anglia tengeri hadait, megérthetjük, hogy a tudós szerző e két hatalom erejét kiegyenlítettnek tekinti.

Ebből kiindulva Haymerle azt állítja, hogy az ázsiai harc kimenetele az afghani Emir, általában az afghanok magoktartásától függ; ha ezek Angliával tartanak — akkor ennek helyzete kedvező lesz, mert haderejét Heráttól éjszakra fekvő hegylánc előtt állíthatván fel, Turkestant is megvédheti; míg ellenkező esetben a herát-kabuli vonal védelmére kellene szorítkozniok, mely esetben az oroszok a feladni kellett területeket kardcsapás nélkül foglalhatnák el. — A szerző ítélete szerint az oroszok támadása nem Herát, hanem Kabul ellen fog irányulni, mert Kabul elestét Herát okvetetlen követni fogná, s az ellenséges hadak India kapuin kopogtathatnának. Angliának azért is ez irányban kell védekeznie. Biztosítanok kellene afghanistán szabadsága s függetlenségét, s Kabulra kellene támaszkodniok.

Szerző tanulmányának tanúságát következőképen foglalhatjuk össze: Anglia s Oroszország közötti összeütközés esetén két eset állhat elő. Vagy Angliával szövetezik Afghánistán s ketten egyesülve támadják meg Oroszországot, vagy az afghanok odaállnak az oroszokhoz s ekkor Anglia lesz a támadott fél. Anglia támadó fellépése megkívánja, hogy a harc afghánistán éjszaki határára küzdessék ki; ezenkívül Herátot, Kabult, a Paropamisus és Hindu-Kus passzusokat, nemkülönben a Soliman hegységet kell erődökkel ellátni, hogy az esetre, ha az oroszoknak sikerülne előnyomulni, az angol hadsereg visszavonulása az Indus felé lehetővé tétessék. — Orosz-Afghán szövetség esetére pedig az angol hadi műveleteket közvetlen az Indus vonalra kellene basirozni, összekötve ezzel a támadó fellépést, tanácsolja továbbá a tudós tábornok, hogy Anglia erődítvényeit most még a béke napjaiban készítse el, általában védelmi rendszerét állapítsa meg, mert háború esetén csak így veendi hasznát.

Meglehet, hogy sokan e ritka elmélettel írott művet akadémikus discussiónak tartják, de a mi ma még csak elmélet. Midőn naponta meglepetésekre lehetünk készen, holnap már nagyon is gyakorlati értékűvé válhat.

H Í R E K.

— **Fejedelmi vendégek.** Sándor bolgár fejedelem tegnap érkezett Budapestre s ez alkalommal hosszabb időt fog szentelni az országos kiállítás megismerésére. Milán szerb király és Natalia királyné szeptember 6-án érkeznek ide a kiállítás látogatására. Lajos bajor király pedig e napokban érkezik a fővárosba a legszigorubb incognitóban és itt tartózkodása alatt szintén megfogja tekinteni kiállításunkat.

— **Tisza Kálmán** elutazik Ostendébe s nem lesz jelen a kremsieri császártalálkozásra, a mint nem volt jelen a gastein sem. Ebből is látszik, hogy Tisza Kálmán nem képviselője a monarchia

diplomáciájának. Egyébiránt ott lesz Kremsierben Br. Orczy Béla. Ez az egész megnyugtató, a mit a hivatalos lapok és firkanczok nekünk nyújthatnak.

— **A francziák Budapesten.** Jó barátaink jöttek Páris felől csak 35-en, de elmondhatjuk bátran, hogy a harminczöt francia író és vendég személyében jelenleg egy darab Páris, egy darab Franciaország foglal helyet nálunk. François Coppée az ismert költő, a következő verset írta, melyet fordításban közlünk:

P E T Ó F I H E Z !

François Coppée.

Mint a szegény utas, kit zordon tél-időn
A nyájas háziasszony szelid tűzhelye véd,
Míg arca elborul halk búcsút venni jön,
És homlokon csókolja a háznak gyermekét.

Ekép siettünk hozzád, Magyarhon francia
Vendégei, kezünkben virágok dús füzere,
Hozzad, oh! költő-harcos, hazád kedvenc fia,
Ki énekeltél neki és meghaltál bátran érte.

Lángész hevében égni s meghalni csatatéren!
Fenn állni büszke ércben s porladni sír nélkül!
De nem sajnálak érte, — : irigyellek oh testvérem!
Ember dicsőbb, szebb sorsban itt lenn nem részestül!

Hol nagy szivedre gázolt vérszomjas ösöcselék,
S meghaltál, hogy ne halj meg többé soha, soha,
Ested helyén bizonynal vad róza bokra ég,
Oh! szerelem s szabadság fenséges dalnok!

Vad róza bokra, melyben szép lelked még virul!
— S jegyepár arra bolygván, mit ifja keze tör.
Virágodtól a kedves hobb szerelemre gyül,
Az esküben több báj lesz, a csókban több gyönyör.

S ha enyhe alkonyon ott ül a csalogány,
— Szárnyas, szabad kis dalnok, ki bokrod meglelé —
Reszket, megittasul rózsádnak illatán,
S dalol, dalol búvólten a csillagok felé!

Ábrányi Emil.

— **A zsidók gyászja.** Üres, üzlettelen, minden élet nélkül volt tegnapi a budapesti börze, néptelen a király-, dob- és két-szerecsen-utca, kihalt a zsidóvásár és nem lehetett pénzért sem látni handlét az egész fővárosban. No hanem annál több volt a dohány- és a rombach-utczákban. A falca be sem fért a két zsinagógába s kiűnt sütkérezett az utcán lesve egy-egy hangot, amit reb Kayserling orációjából a tizezer zsidótól bűzlő zsinagógából kihangzott. Montefiore Mózesnek a rituális gyilkoló zsidók elpatkolt királyának emlékét ülték az Eszter-vérrel csinált pászka fogyasztói. A zsinagóga kilencszáz gázlámpását befátyolozták, a falakat fekete posztóval huzták be, ugyszinte a 12 jelenlevő zsidó-egyletnek zászlait is. Egy munkatársunk megkísérelte kilesni, hogy miként ünnepelek a zsidók a vén Mózes emlékét, azét a vén buncsiszárát, ki bár száz esztendeig élt és folyton a zsidók huncutságainak elcsinálásán fáradozott, mégsem tudta csak egy milliomed részét sem elpaklizni a hitsorsosok gonoszságainak. A sok zsidó látása, s a rituális bűz azonban oly undorító hatással volt tudósítónkra, hogy csömört kapván, menekült reb Kayserling gyászajdólása elől, de azért elhisszük, hogy az méltó volt a gyászolt Mózes gazdához és a hitsorsosokhoz egyaránt. Ha lennének magyar nihilisták, hálásabb dolgot nem művelhetnek vala, mintha a Montefioret gyászoló fal-kát rabbistól és zsinagógástól levegőbe röpítették volna. Hanem azért volt mégis haszna a gyászajdólásnak. Amíg ugyanis a zsidók Montefioret gyászolták, addig nem csalták a keresztényeket. Kívánjuk tehát, hogy mindennap legalább is egy-egy Montefioretjuk haljon meg a zsidóknak — s talán akkor elhalaszthatják egy kis időre még a palesztinai kéjutazást. Máskülönbén alig.

— **A pozsonyi zsidók** folyamodtak a város tanácsához, hogy a szeptember 27-dikén tartandó vásárt a zsidó sátoros ünnep miatt október 5-ére napoltassa el. A tanács azonban tekintettel a többi országos vásárookra, a folyamodványt visszautasította, s így a zsidók nem kapnak extra-wurstot. Ez az eset eszünkbe juttatott egy kitünő élezet, melyet a zsidókkal tavaly csinált meg egy dunántúli derék plebános. Templombúcsú készült X-ben, hova az egész környék egybe szokott gyűlni. Nem lévén Dunántúlon keresztény kereskedő, a zsidók jó rebachkal szoktak rendszeren az x-i búcsúról távozni. Tavaly azonban nagy bajba keveredtek, mert a búcsú, ép sábeszre esett. Elmentek tehát a plebánoshoz s kérték, tegye át a búcsút más napra. A derék plebános hallani sem akart ilyféle dolgról s kikergette a zsidókat. De biz azok nagy alázatosan csak visszacompolyogtak, s ígérték a templomnak öt font gyertyát, csak tegye át a plebános a búcsút szombatról. A plebános barátja lévén a jó élcezeknek s nem is igen szivlelvén a zsidót, rájuk mordult: „Tudják mit, az x-i búcsú az idén szombaton lesz, hanem ha maguk minden áron ott akarnak lenni, hát mondják meg a tabi rabbinak, hogy tegye ő a sábeszt másnapra.” Így kellene tenni a pozsonyiaknak is, ha a zsidók a hosszú nap miatt nem mehetnek a vásárra, tegye át a rabbi a sátoros ünnepet másnapra. Még csak az kellene, hogy tizenöt millió kereszténynek a zsidók szabják meg a vásárnapját is.

— **Félszázados orvosi jubileum.** Pécsi levelezőnk írja: Hölbling Miksa dr. Baranyamegye tisztí főorvosa; nőzárdai és pappnőveldei házi orvos, az irgalmasrendi kórház primáriusa, a pécsi egyházmegye szentszékének tisztí orvosa, Du-

lánszky Nándor dr. pécsi püspök testorvosa e hó 13-án ünneplí orvosi működésének 50-ik évfordulóját. Hölbling 1835-ben avatott orvossá s azóta igen, de igen sokat tett a szenvedő emberiség érdekében Baranyamegyében és Pécs városában. Aczél szilárd jellem, derék hazafi, közéletünknek serény munkása s minden ízében magyar. E szép napot megünneplendő: Pécs város orvosi — szövetkezve a megyei orvosokkal — bankettet fognak rendezni tiszteletére.

Gyilkos zsidók. Kassáról jelentik: Sajnos, de igaz, hogy a zsidók a felmentő ítéletek vagy félbeszakított vizsgálatok folytán a rituális czéltól vagy keresztény gyűlöletből való gyilkolást „szabad iparnak” tekintik, mert a zsidók által elkövetett gyilkosságok vagy gyilkossági kísérletek azóta napirenden vannak. Igaz, hogy kevés ily eset válik közhirré, mert a sajtónak 99 százaléka zsidó kézben van, s a sajtó az ily eseteket vagy elhallgatja, vagy elutasítja s elferdíti mint egy kassai német zsidólap „Plötzlicher Tod” (hirtelen halál) czim alatt igyekszik egy zsidó által elkövetett gyilkosságot enyhíteni. Az eset a következő: Kassán az alsó sétány 1. sz. számú házában egy Bérés Ágoston nevű derék, becsületes, békeszerető cipészmeister lakott. Ugyane házban Czinner Jakab mészáros és sakter, és Feingold Dávid zsidók bírnak lakással. E hó 4-én délután Bérés Ágoston egy félreeső helyre menni akarván, Czinner becsukta előtte az ajtót és nem eresztette be, mire Bérés a zsidót kérdőre vonta. Már a szóváltás közben Czinner fenyegette, hogy ő oly titkos mesterséggel bír, mely ha csak érinti, halálát okozza s azt nyomban rá meg is tette. A szegény keresztény ember összerogyott és segítségért kiáltott. Ezt hallván Feingold Dávid a helyett, hogy a szegény embert kimentette volna a hitsorsos gyilkos kezéből, a gyilkos zsidóval együtt az áldozatot, ütni-venni kezdték, sőt mikor látták, hogy a szegény még él, hasára léptek s döngetni kezdték addig, míg ökökvületi állapotba nem esett. Bár a zsidók a lármára oda-sietett nép láttára elfutottak, Bérés Ágoston egynehány órai kínlás után meghalt. Az esetet feljelentették, s miután az orvosi boncolásból kitűnt, miszerint az ítételesek okozták halálát, az ügyészség csodák-csodájára elég bátor volt a gyilkos zsidók ellen az elfogatási parancsot kiadni, Feingold Dávidot még a városban csípték meg, míg Czinner Jakab már szökésben vala, de az eperjesi vámsorompónál mégis elértek és letartóztatták. Jellemző a zsidóságra az a tény, miszerint egy egész sereg zsidó körülfogta a kórházat, magukévá téve a gyilkosságot, és azt hízestelték mindenütt, hogy Bérés Ágoston részeges ember volt, és hogy nem a zsidók bántották, hanem „széhhűdésben” halt meg. Ez már fölülmúlja a zsidók minden gazságát! A nép szemtanuja volt a gyilkosságnak, s ezek a gazemberek — lehetek ottan vagy hatvanan — a gyilkosoknak védelmére kelnek s eltágadják a gyilkosságot, holott jelen sem voltak. A vizsgálatot Szto-kovszky vizsgálóbíró vezeti és a zsidó gyilkosok természetesen konokul tagadnak mindent. A zsidóság pedig minden erőfeszítést megtesz, hogy hitsorsosait kiszabadítsa, noha a városi főkapitány három hasonló gyilkossági kísérletet, vagyis testisértési esetet, melyekkel a nevezett zsidók vádolva vannak, s melyekben a rendőri vizsgálat nincs még befejezve — jelentett be. Kíváncsiak vagyunk tehát az eredményre, annál is inkább, mert a felboncolt Bérés Ágoston „máját” megvizsgálás végett Budapestre küldték dr. Felletár Emil országos vegyészeti hivatalához.

— **Zsidó üzemek — hamis bukások.**

Az utóbbi időben a vidéki bukások, igen gyakran hamis bukások, íjesztő mérvben szaporodnak, úgy annyira, hogy a vidékek élénk összeköttetésben álló fővárosi kereskedők mármár aggodni kezdenek. Ujabbán egész Nógrád megyében általános feltűnést keltett, Groszberger Adolf, salgó-tarjáni bórkereskedő czég bukása, mely 50 ezer forint passívával mondott csődöt. Miután azonban Groszberger a legvirágzóbb üzletek egyikének volt tulajdonosa, s a csőd-vagyion ennek dacára alig rug pár ezer forintra, melyben igen sok a kétes követelések száma, alapos a gyanu, hogy a bukás ezuttal is hamis volt. Groszberger ellen ennek következtében a budapesti hitelezők védegylete, a balassa-gyarmati törvényszéknél feljelentést tett hamis bukás miatt. A vizsgálat már ez ügyben folyamatban is van. Megemlítendő, hogy a család bukás vádjához, a csőd-tömeggondnok is hozzájárult, mert állítólag a csőd-leltárba bejelentett aktívák is hamisak. A másik hasonló eset Körmenten történt, Gerber Benjámint ottani kereskedővel, ki fizetésképtelensége dacára, fővárosi kereskedőktől 2000 frt értékű árut rendelt meg, s azt rokoni által különböző czimek alatt rögtön lefoglaltatta. Ellene család miatt tettes feljelentést, s a szombathelyi kir. törvényszék ügyésze őt, az ellene felmerült súlyos gyanuok alapján, le is tartóztatta. Verscezen meg az ottani csendőrség Weinstock Leib Ignác vésnőknél házmotázást tartott és ez alkalommal osztr. magyar tiz forintos bankjegyek és román 20 frankos papírpénzek rajzait ölom forintos és magán, valamint hivatalos pecsétnyomok lenyomatait találtak. Weinstockot elfogták és átadták a bíróságnak.

— **Merénylet egy vizsgáló bíró ellen.**

Néhány nap előtt, Thaly József keszthelyi járásbírósi aljegyzőt bizonyos Valkóczy József kihallgatás közben meg akarta löni. Mint utólag értesülünk, a dolog izgalmas lefolyása volt. Valkóczyt az aljegyző nem hallgatta ki, hanem a nevezett, ki különben is rovott előéletű ember, titkos bosszút forralt magában s a merénylet napján déli fél-tizenkét órakor addig leselkedett az aljegyzőre, míg az egyedül maradt a szobájában, aztán rátört s

kétesövű pisztolyát mellének szegezvé, a sárkányt lecsattantotta. A pisztoly azonban csütörtököt mondott, csak a tüzkupak sült el, a fegyver serpenyője ugylátszik nem volt fölporozva. Az aljegyző életét ez mentette meg. Rögtön neki ugrott ezután a merénylőnek, pisztolyát megragadta, kicsavarni azonban nem bírta a kezéből, mert a 70 éves létére még mindig erőteljes ember dulakodni kezdett vele. Csak az aljegyző segélykiáltására elősiető örök tudták megfékezni a dühöngőt Mikor tette felül vallatták, elmondta, hogy Thalyra két okból bosszus; az egyik az, hogy idegen vagyion rongálása czimén 2 évre ítélték el s abban Thaly-nak is része van, a másik ok pedig, hogy egy haragosát, kivel pört folytatt, Thaly nem akarta belekeverni a bajba.

— **A ki penzióba lovagol.** Sokan ismerik azt a katonai adomát, hogy mikor a haragos hadtestparancsnok csapatszemplét tartott, egy boldogtalan tisztre valami olyan dolog sült ki, a miért biztos volt a nyugdíjba helyezés. Elkeseredésében aztán megsarkantyuzta a lovát és bucsu véte nélkül kezdett elvágatni a gyarkoló térről. „Hova lovagol tiszte ur?” kiáltja utána a parancsnok. „Penzióba!” volt a lakonikus válasz és a tiszte eltűnt a porfellelgeben. Nagyon sok nyugalmazott tisztre ráfogják ezt az adomát, Grácban azonban, a nyugalmazottak klasszikus városában mindenki tudja, hogy ez az eset voltaképpen Szilvássy Károly ezredessel történt meg. Ugyanazzal, ki e hó 6-án halt meg, még pedig mint nyugdíjas ezredeshez illik, ugyancsak a föntisztelet Grácban. Az eset úgy történt, hogy mikor Pozsonyban a fénygalomba vonult P. altábornagy volt a katonai parancsnok, egyszer az a parancsolat érkezett, hogy tisztogatni kell, mert Edelsheim Gyulay másnap ott lesz. A csapatszemplé reggeli 8-ra volt elrendelve, 7 órakor tehát az egész helyőrség tisztje és legénysége kivonult. Nyolcz óra azonban elmúlt a nélkül, hogy a pontosságáról híres Edelsheim-Gyulay báró kijött volna. Félkilenczkor P. altábornagy már beküldött egy segédtszert, kilencz órára hármat, hogy tudják meg, mi baj lehet, de biz azok elmaradtak, egy se jött vissza. Utóljára egy századost szalasztott utánuk; de hiába, P. altábornagy hollói közül egy se jött vissza. 10 órakor azonban dob és trombitászó hangzik a város felül, s lassankint kibontakozik egy csapat, melynél czifrábbat még a mádi seregében sem lehetett volna látni; egy rendes, 4 szakaszból álló század az, de a szakaszokban pionir, vadász, tűzér, baka és sanitás volt tarka össze-visszaságban beosztva. Elöl lovagolt Edelsheim kísérve P. altábornagy szétküldött parancs- és segédtszertjeit. A mint közelebb jönnek: hideg verejték kezd a plégallérosok arczán gyöngözni, Szilvássy ezredes pedig be nem várva a számumot, megsarkantyuzza lovát és szembe vágat a közelülő főparancsnokkal. „Wohin, Herr Oberst?” — kérdi a szemközt jövő ezredes E. Gyulay. — „In Pension, Excellenz” volt a válasz. — „Glückliche Reise, Herr Oberst.” — „Danke sehr, Excellenz.” — Öt napra rá már a „Wohlverdienten Ruhestandban” volt Szilvássy és Grácban a penzionatusok östészkeben telepedett le, szaporitva azoknak a számát, kik E. Gyulayt zsidó-ják, s kiket ez küld oda pihenni a hadi babérokra. A csapatszemplé rosszul sült el, mert a rossz gyakorlók, a kiket Szilvássy ezredes tanácsára a padlásra csuktak és a kiket Edelsheim-Gyulay fölfedezett és magával hozott, mindent elrontottak. Ezek képezték Edelsheim különös kísérletét.

† **Lipovniczky püspök.**

Lipovniczky István nagyváradi püspök, szerdán hajnali négy órakor megváradni élni.

Hosszu, kínos szenvedés között teltek utóbbi évei. 12 éven át szenvedett csúzos bajban s ez annyira elgyötörte, hogy az egykor erős szerzetű, óriás termetű férfi sem állni, sem menni nem tudott. Élete örömtelen és lassu haldoklás volt.

Néhány hét előtt beállt nála a teljes agonia s naponként várták a katasztrófa pillanatát.

Hosszu gyötörődés után ma hajnalban a jótékony halál lezárta pilláit. Halalos ágyánál unokaöccse, Lipovniczky Sándor orsz. képviselő és neje, dr. Grosz Albert orvos s az udvari papság és káptalan néhány tagja volt jelen.

Temetésének napja idáig nincs elhatározva.

Lipovniczky István 1814-ben született Aranyos-Maróthon, Barsmegyében. Gimnáziumi tanulmányait Rév-Komáromban kezdte és végezte. 1830-ban lépett az esztergomi megyei pappnőveldebe. Eszes, megnyerő módorú ifju volt s így már az iskolában megvetette alapját későbbi emelkedésének. Kopácsy primás megszerette s fölszenteltetése után rövid idő mulva maga mellé Esztergomba rendelte.

Lipovniczky eszes, képzett ifju volt s a mellet lelkes híve a szabad eszméknek, a melyek mellett nemcsak egyházi ügyekben, hanem a megyegyűléseken is szót emelt s az egész országban figyelmet keltett.

1846-ban választották komáromi plebánossá s itt kezdődik életének legszebb, de egyszersmind legnehézebb szakasza. 1848-ban a szabadságharc izgalmai, a tűzvész nagy mértékben igénybe vették buzgalmit s alkalmat adtak neki arra, hogy ember- és hazaszeretetéet fényesen bebizonyítsa.

Meg is felelt kétoldalú kötelességének úgy, hogy a szabadságharc leveretése után az osztrák bitó-lók őt is halálra ítélték, de ezen ítéletet várfog-ságra változtatták.

Az alkotmányos élet ébredése Lipovniczky szenvedéseit is meghozta a jutalmat.

1860-ban érsekújvári plebánossá, 1861-ben esztergomi kanonokká, 1864-ben királyi táblai praelátussá, 1867-ben arbei címzetes püspökké s végre 1868-ban nagyváradi püspökké nevezték ki.

A mint emelkedett Lipovniczky a méltóságban, úgy hanyatlott a népszerűségben: minek oka az volt, hogy a kormány föltétlen támogatója lett. Élete azonban továbbra is jótékonyaság között áldásosan telt, míg a betegség előhalottá nem tette. Ezen időtől nem hallatott magáról sokat, csak két hó előtt, midőn az antisemitizmus ellen nyilatkozott és most, a midőn igazán meghalt.

VIDÉK.

Somogy-Endréd, VIII. 11.

Már egy hete elmúlt annak, mióta községünkben folyton halljuk a dobpergést — a mely nem ugyan a katona lába alá — adja a taktust, hanem az ideai termést, vagyis a szemes gabonát veri ki hüvelyéből, hogy véres verejtékünk gyümölcsét egybegyűjtve, ismét elpocsékoljuk a zsidónak potom áron; mert mi is volna más mostani gabna ár! hisz oly nyomott, hogy ha nem emelkedik, — a gazda kénytelen lesz összes termését az adóvégrehajtóknak zsákmányul dojni — mert jó szerencse, ha abból évi adóját fedezheti. Hát az élelmezésre mi kerül? Arról nem szól a törvény, Tisza-kormány végrehajtói avval mit sem törődnek, nekik csak annyi kell, amiből az adó kikerül, aztán szegény gazda, akár felkötheted magad! Engedelmet kérek, hogy egy kissé eltértem tárgyamtól; mert nekem csakis az ideai termés eredményéről van szándékom szólni; mert már elmúlt egy hete avagy kettő is lesz innend-onnand, amióta a cséplési dobpergés hangzik. A dobpergés mellett kihullott gabona a következő eredményt tünteti elő: tiszta-szem búzában, keresztje 14-ivel rakva, minden kereszt adott 1/4-ed hektolitert; vagyis egy jó mázsát. Ugyan így fizetett a rozs; az árpa adott keresztje 1/2 hektolitert; a zab szintén 1/2 hektolitert. Melyből átlagos számítás szerint esik egy negyed telekre 15—20 mázsa, leszámítva a szokásos vető magot és évi adót, tessék kiszámítani a Tisza-kormány legjobb matematikusával hogy az ország legnagyobb részét képező kisbirtokos miből él? A földmives nép, a melynek zöme 1/4 telkesekből áll, mit fog enni, ha az adott utasítás értelmében is szigorral fogják a Tisza-kormány adó-gépei facsarni azt a csekély kis zsirt, a melyet a szükség és a zsidó-uzsora — meghagyott; mert szerintünk csakis ahhoz leszen a kormány közegeinek hozzájárása, mivel az előbbieket sietnie részüket időbe kiszédni. Bizon elmondhatjuk jó lélekkel, hogy az ideai termés silány termés, mert a nagy szárazság miatt a gabnanemek nem fejlődhetnének ki — a nyert mennyiség vékony és így a métercentnert nem igen fogja megütni. Fizetni tehát a nép sokkal nehezebben fog ez évben, mint az előzőben; mert nemcsak hogy gabnánk nem a java minőségűek, hanem kevés és azon felül ott áll a zsidó, akik tudvalevőleg gabnakereskedéssel foglalkoznak, — annyiért veszi meg a néptől a gabonát, amennyiért akarja, mert ott kereskedelmi becsület nem jöhet szóba — azért sem, mert akkor sem a centneren, sem az áron nem fesslene a hárs, a rebach; sem a garasos handléknak, sem pedig a többi handléból pénztözsérré nőtt gézen-guz gazember jordánoknak. Így tehát a vidéki földmives osztálynak sorsa ez évben még rosszabb lesz, mint emez előkkel volt; és ha a kormány valami módot nem talál ki az iránt, hogy a termelő közvetlen a fogyasztóval köthessen eladásokat — s így némi javult áron nem adhatja tovább termelvényét, rövid idő alatt a teljes nyomor és fizetéképtelenség fog beállani, olyannyira, hogy a néptől Tisza-kormány prései már egy denárt sem fognak tudni kisajtolni, ha csak a keresztény társadalom iránt gyűlölet és epével megterlett zsidók ilyen eszközül, mint alkalmas ember irtó gépek alkalmazatni nem fognak. Nyomorúságos sárgult állapotban vannak a kukoriczák, takarmányfélék, krumpli, ezek csak a napokban kaptak egy kis esőt — s ha azt nem kapják, ígyis-ugyis alig lesz belőlük valami. A szőlő — ugyilátszik — kezd éretlenül és kifejezetlenül a tőkéről leszáradni; — tehát nem dicsekedhetünk reménybeli borterméssel sem.

Ez a kis eső talán annyit segíteni fog még a szőlőinken, hogy holdja 10 akó helyett 5 akó, 2 1/2 hektolitert fog adni. Így állunk és ilyen kiállításai vannak balatonmelléki gazdaközönségünknek. Egyetlen szerencséje s mentő eszköze leszen gazdáinknak, — az előző évből tenyészó szarvasmarha állomány, a melyet most, mivel takarmány alig van, olcsón elvesztegetve, még egy esztendei tönkrementést valahogy kilábolhat. — Bizon, nincsen dicsekedni való egy csepp sem, hacsak a nyomorúságos természeti viszonyokról ugyan tetszenék valakinek. Hát zsidáink? Ah! azok egészségesek! Tisza-kormány atyáskodó bölcsességétől várják, míg a riadót megfuvatja, vagy bölcsen elrendeli azt; aki nem akar a kereszténytársadalomba beolvadni s becsületes magyar ember lenni, takarodjék ki a Jordán folyó mellé. Hogy meddig kell erre várniok, azt csak ott mondhatnák meg. Részünkről azonban csak örülnénk annak, ha minden kormányrendelet nélkül becsületes emberhez illő módon, tehát hatalmi nyomás nélkül vedlenék le eddigi állapotukat s tennék azt inkább ma, mint holnap, a mire a hatalom parancsára esetleg készen volnának. Vidékünk gazda-közönsége a silány természeti viszonyok miatt az országos kiállítást sem látó-

gathatja. Hogy is volna kedve ilyesmire, mikor hazatérve, számára csak nyomorúság és éhen halás várakoznék! Pusztulunk, fogyunk, hogy miképpen, arról következő levélben fogok értesítést küldeni. St. L.

Országos kiállítás.

Még egyszer a bor és szesz.

Nem hiába énekelte a jobb időkben költőink királya hogy: „Bort megissza magyar ember, jól teszi“. Minden időben kedvvel foglalkozott a magyar bortermeléssel, s hogy tán jobban is értett hozzá, mint azok, hirlik, kiknek semmi sincs inyére, a mint a magyar ember zsidó-oktatás nélkül cselekszik, azt bizonyítja a jó fogadtatás, melyben a magyar borok külföldön részesültek mindaddig, míg a mindent elalkuvó modern állambölcsesség Magyarországot gyarmattá nem tette, s míg a zsidó a bort is kezébe nem kaparította, hogy azt meghamisítván, kőficcczal szolgáljon drága pénzért vevőinek; s ha az újabb, mondhatnánk a legújabb időben e tekintetben javulás nyomai mutatkoznak, az ismét csak az agyonszorongatott, lehordott, képtelennek hirdetett gentry bortermelő tagjainak köszönhetjük. Köszönet nekik, mert megmutatták, hogy a magyar fellángoló hevesége nem zárja ki a kitartást, a következetes törekvést bizonyos cél felé, sőt ezzel párosulva nagy dolgokra képes, még arra is, hogy a mit a zsidó pestis elrontott, azt meggyógyítsa, helyrehozza.

A borkiállítás méltó a magyar borok régi híréhez; az öregek legiója kincset rejt magában, Tokaj, Ménes, Eger, Szegszárd, Somló, Badaacsony nektárjaihoz kalap levéve közeledünk; s üdvözöljük gazdáikat, mert boraik jó hírét fentartják. De nem csak ők, a régi híreket jelentek meg, de megjelentek az úttörők is; Kishegyit megteremtőnek Szalay Imrénnek borai képviselik; ugyan ki hallott ezelőtt husz évvel Kishegyről? pár eltévedt utas is csak annyit tudott róla, hogy lévén legmagasabb domb a balaton somogyi partján, a nép humoros elnevezte „Kishegynek!“ s hogy e „hegy“ észak s északnyugatra néző oldalai tőkeivel vannak beültetve; borát legfelebb a vidéken néhány mértföldnyi területben ismerték, a meddig tudniillik elhordta a zsidó csaplóros. Szalay Imre azonban felismerte a helyzetet s kiváló szakismerettel, szerencsés kézzel meghonosította a burgundi szőlő-fajt, páratlan kitartással s persze nem kevés költséggel is, megismerette szerzte szét, úgy hogy ma már nemcsak Magyarország valamire való minden városában, nemcsak a fővárosban, de a külföldi szállodák italjegyzékében is megtalálhatni a „Kishegyi“-t von Szalay Imre; hogy pedig e bor híre nem „csinált“, hanem azt meg is érdemli, bizonyítja a bordeaux-i kiállítás aranyérme, melynek jelentőségét nagyban emeli azon körülmény, hogy ezt a kishegyi vörös bor, a vörös bor ősi hazájában, ugyiszólván a forrásnál nyerte, s hogy hasonlítottásban ezenkívül csupán gr. Andrássy tokaji bora részesült. A realitás ez örvendetes jelenségei mellett a borkiállításban is találkozunk különben a swindlinek habár szerény jelenségeivel is; az egyik bejáratnál ott diszeleg egy úri ember tokaji kiállítása, s a többi között néhány fekete, talmi-arany nyakláncú üveg; önkéntelen is e felcigormázott üvegek felé fordul tekintetünk s meglátjuk a magikus számot „1811“, — csakhamar észrevesszük azonban, hogy az üvegek egészen új keletűek: Ignoros fallis! Tokaj nem szorul parádera kár, az összhangot ekként rontani.

Hogy ismét a realitásra térjünk, meg kell emlékeznünk Miklós Gyuláról, a borászati kormánybiztosról. Az a sok istentelen vízi biztos bármennyi kárt okozzon is, mind helyrehozza azt ez az egy borbiztos, neki köszönhető az országos borászati mintapincze létesítése, s ha reményeink valószínűek, ha sikerül a magyar boroknak ismét hitelt s vásárt szerezni a külföldön, Miklós Gyulát hála-lásan fogják emlegetni még akkor is, midőn számolásokat, kik ma oly magasan hordják fejüket, régen, de igen régen elfelejtettek.

De hát hiába, Magyarország zsidó ország, meglátszik ez mindenfelé, a zsidó nem igen foglal helyt a bortermelő között, oda több is kell, mint handlérozni, nehogy tehát ezen épületből kiszoruljon, oda sorozták a szeszeket is, magyarán mondva a pálinkás zsidókat, mert hát aminthogy a zsidó mindig csak zsidó marad, legfenebb az a különbség, hogy egyik a falut, másik meg az országot nyomorgatja, a pálinkafőző zsidó is csak abban különbözik, hogy az egyik „najt“ gyáros, a másik kis üstös, kotyvaszt mindegyik a keresztény veszedelmére, bizon nem is igen álltam volna én meg a kiállítás e részében, ki nem állhatván a pálinka meg a zsidó szagot, ha Zwack kiállításához nem jutok; hanem hát ez azután el is különözte ám magát rendezen a többitől, mintha röstelen érintkezésbe is jönni velők, mily megvetőleg kárikálnak be azok az izléses korszok s üvegek a tulsó pálinkás butikába, s uram fia mekkorát néztem, midőn meg értettem, hogy ez a kivétel, magyar portékáit csak úgy képes tisztességes nyereséggel értékesíteni, ha francia s angol vignettekkel küldi vásárra. Most már azután nem csodálkoztam a feliraton: „hors concours“. Rusticus.

A nyári virág- és gyümölcskiállítás, mely szombaton, e hó 15-én nyílik meg, a legskizetesebb és leggazdagabb időszak kiállítások egyikének jögrözezik. Műkertészeink és virágkereskedőink részéről ugyanis oly nagy számmal érkeztek bejelentések, hogy az időszak kiállítások tágas csarnokának minden talpalatnyi helye el lesz foglalva a műkertészet legválogatottabb termékeivel. Az élénk érdeklődést, mely az itteni kiállítás részéről ezen időszak kiállítás iránt nyilvánul, az is mutatja, hogy már ma is öt nappal a megnyitás előtt megkezdtek a kiállítási tárgyak beállítását. Ma hozzáfogtak a csarnok berendezéséhez is, melyben eddig a munkakiállítás tárgyai voltak kiállítva, s minden előkészületeket megtettek, hogy Magyarország nyári virágflórájának méltó otthona legyen.

A bezárólag vasárnapig, augusztus 9-ig valamennyi elárúsító helyen eladott jegyek száma hivatalos kimutatás szerint a következő: 5 frtos jegy eladott 215 drb, forintos 8726, 50 krajczáros 329.633, 30 krajczáros 303.473, 20 kros esti jegy 120.180, 20 kros katonajegy 27.148, 20 kros mérsékelt jegy 134.491, 12 frtos állandó jegy 1076, 8 frtos állandó jegy 12.096, 5 frtos havi bérletjegy 233, 2 frt 50 kros mérsékelt havi jegy 45 db. — Ezekért befolyt összesen 432.980 frt 70 kr.

A kiállítás plakátjai. A kiállítási országos bizottság tudvalevőleg nem igen akart reflektálni a külföldi látogatókra s csak több felszólásra küldött szét pár ezer kiállítási plakátot a külföldi nagyobb városokba, de a kiállítás rendszeres hirdetése iránt semminemű intézkedést nem tett. Ujabbán külföldön, különösen a fürdőhelyeken időző magyaroktól számos panasz érkezett aziránt, hogy míg az antwerpeni kiállítás plakátjai uton-utfélen láthatók, addig a budapesti országos kiállítást egy árva sor sem hirdeti. Ennek következtében az orsz. bizottság most, három hónappal a kiállítás megnyitása után, rászánta magát és 40,000 darab kiállítási plakátot küldött az ó-világrész nagyobb városaiba és fürdőhelyeire, sőt tul a tengeren Amerikába is.

A törvényházból.

A szegedi kapitány szobájából.

— Jó reggelt, kedves kapitány ur, nem akadna valami újságba való? — mondom benyitva a mesterségem színhelyének ajtaját.

— De talán majd akad. Tessék csak helyet foglalni.

Egy pár ügyes-bajos ember pörpátvara intéződik el szes sorban előttem, a mi igen jó orvosság a szentesentalizmussal ellen; hanem úgy látszik, mintha valami nevezetes nem akarna megessni ennek a napnak a sorján.

Már kezdek lemondani ebbeli reményemről, mikor a félig nyitott ajtón halvány arcú nőt pillantok meg.

Betámolyog a kapitányi szobába. Szédülési környékezi, mire az asztalhoz ér. Míg szólni tud, szavát kétszer is elfojtja a zokogás.

— Adják vissza a gyermekeimet! Az enyémeik ők. Adják ide két szép gyermekemet!

Szeméből sürűn hull a könny, ajka idegesen rángatózik, de nem szól többet.

A teremben csönd van. A komoly férfiak gondolkodóba esnek az anyai szív mélységének láttára.

Lassan-lassan mindnyájan visszaemlékezünk arra a jelenetre, a mely pár nappal azelőtt játszódott le a kapitányság előtt, mikor egy házaspár rendőri beavatkozással vált szét egymástól. Akkor a megsértett nő háttérbe szorította az anyát, a mely azóta újra föllikeredkedett és hangosan követeli vissza egyetlen és legnagyobb kincsét: gyermekeit.

— Még most is a volt férjénél vannak a gyermekei? — kérdezi a kapitány ur.

— Ott vannak, ométt kell őket elhozni nekem, énhozzám!

— Délután megkapja, most elmehet. Három órákor legyit-ve!

A kapitány ur megidézi délután három órára Bálint Gyulát, hogy jelenjen meg a kapitányi hivatalban s hozza magával két kis fiát is.

Alig üti el a torony órája a hármhat, ott áll az anya a kapitányi szoba ajtaja előtt. Nem a reggeli levert, törődött alak már, hanem mosolygó arcú nő, telve reménnyel, bizalommal.

Szerényen áll ott leghátul, utat enged a többi panaszosoknak. Az ő ideje még nem jött el, de mindjárt itt lesz.

De hol is vannak azok a gyermekek, — mért nem hozza már az apjuk? Hisz a kapitány ur keményen ráparancsolt. Azzal csak nem fog dacolni, mint ő vele, szegény asszonyval?

Üti a kettőt, hármhat, mindegyik egy negyeddél hozza közelebb az időt a négy órához s a gyermekek még sincsenek itt. Az anya szeme nem ragyog már, ajkán nem mosoly, hanem kétkedés ül, arca elveszti pirosságát. Izgatott lesz, idegesen jár föl s alá.

Végre megjön a férj. Kézén vezeti a két szép gyermeket. Szótlanul süssi le szemét neje előtt s hallgatagon mennek a kapitány ur elé.

— Elhoztam őket a tekintetes ur és a törvény parancsolatjára. De engedje meg, hogy még egyszer sétálhassak velük. Estére majd odaadom az anyjuknak, — mondja könyvelővel szemekkel az apa.

A kapitány ur az asszonyra néz. Lázás sietséggel mondja ez, hogy: „Nem, egy percet sem tovább!“

A férfi lehajol gyermekeihez, szótlanul megcsókolja őket. Azután könyves szemmel távozik.

A két kis gyermek utána néz. A kisebb sírni kezd, a nagyobb az anyjához simul.

Az anya, a nélkül, hogy csak ránézne is valakire, oda-szalad az apja után síró kis fiához, kiviszi a folyosóra, ott ad-dig becsúzi, addig hizeleg neki csókkal, cukorral, forró szeretettel, míg csak a kis gyermek azt nem göcsélli, hogy: „kedves anyám“.

Akkor azután leteszi és vezeti mindkettőt haza, magához...

Hogy az emberek nem tudnak olyan jó férjek és feleségek lenni, mint apák és anyák!...

Felelős szerkesztő: SZALAY KÁROLY.

1886

KÖZGAZDASÁG.

A gabnapiacról. Más években ilyenkor a gabna-kereskedelem már határozott irányban mozgott, a forgalom megélénkült s az üzérkedés a központból kifelé bizonyos egyöntetűséggel vette kezdetét, mert a termelés és fogyasztás ki-puhatható aránya az átalakulásra biztos támpontot adott. Ma azonban még az üzérkedés a sötétben tapogatózik; ex-portról csak beszélnek s a magyar államvasutak igazgató-sága gyűjtő állomásaira 2000 drb gabna szállító vaggont küld, sőt ilyenek beszerzésére még megrendeléseket is tesz; ám a helyett, hogy a gabnaárak javulnának, folyton áresők-kenést kell jelezniük. Bizonytalanságban vagyunk minden felől, mert a nyugati főbb gabnafogyasztó államok állítolag még nagy készletek felett rendelkeznek, mi legnagyobb aka-dálya az árak javulásának; pedig a tavaszi buza termést il-téleg Amerikából, honnan egy minőség mint mennyiség te-kintetében kitűnő termést jeleztek, kitént, hogy nem felel meg a valónak. Különben az északamerikai piacokon még mindig tart a küzdelem, melyet a sokszor érintett nagy kész-letekre támaszkodó baisedpart ellen a termelők küzdenek. De a mostani árak mellett az export Amerikából ne is lehet jövedelmező. Ez az oka, hogy a közelebbi mult héten csak 86,000 quarter buzát és 95,000 zsák búzalisztet exportáltak Európába. A csekély mérvű export természetesen visszahat az ellenőrizhető készletekre s így a buzakészlet 38.400,000 bushelre emelkedett. Ezen óriási készlet jelentősége még fo-kozódik, ha tekintetbe vesszük, hogy a termelők ezuttal ép-pen az alacsony árak miatt félannyit sem hoznak piacra, mint tavaly. Az angol piacokon e héten nagyon tartózkodó volt a kínálat. Mindazonáltal az árakban javulás nem mutat-kozott és a heti üzlet eredménye csak annyi, hogy a mult heti árak ugyanezen érvényben maradtak. Az aratás Angliában mindenütt kezdetét vette és konstátálhatjuk, hogy a termelés eredményét illetőleg a becslések ujabban kedve-zőbben hangzanak. A francia piacok lanyha irányzatot kö-vetnek. Az aratást befejezték, de a termelési becslésekre cse-kély súlyt fektetnek. Általában feltételezik, hogy a fogyasz-tási szükséglet fedezése könnyű lesz és azért a vásárlási kedv épen nem, vagy csak még olcsóbb árak mellett mutatkozik. A hollandi és belga piacokon a forgalom nyomott hangulat mellett jelentéktelen volt. A Rajnavidéken és Délnémetor-szágbán az árak lesöbbedése dacára figyelemreméltó üzlet nem fejlődhetett. — A berlini piacon a baisse irányzat a leg-erősebben jutott kifejezésre. Buza őszre tonnáknint 5 márkát vesztett árából. A lipcsei nemzetközi gabnavásár ezuttal is csekély érdeklődés mellett folyt le a nélkül, hogy az áraka-lulásra befolyást gyakorolt volna.

A cukor ár-csökkenését megakadályozandó, mint annak idején jelentettük, Magdeburgban egy konzorcium alakult, mely azonban — noha némi eredményt is tudott fel-mutatni — működését, az erre szükséges eszközök elégtelen-sége miatt beszüntetni kényyszerült. — A konzorciumot az egynehány napig tartott működés is meggyőzte arról, hogy azon esetben, ha kielégítő eszközök felett rendelkezik, kitű-zött céljainak meg tud felelni; ugyanazért körlevelet küldött szét és a német cukorgyárosokat egyesülésre hívta fel. A német cukorgyárosok ez eszmétől úgy látszik nem idegen-kednek s így a felhívás nem volt eredmény nélkül, mert hol-nap lesz már Magdeburgban az alakuló közgyűlés.

A pénzpiacról. E hónap elején a kamatláb általán megszilárdult, mi részben az augusztusi fizetések számára öz-szegyűjtött pénznek, főleg pedig a gabona-campagne megin-dulásának tulajdonítható. Londonban e héten ismét említsre méltó ára volt a pénznek és a kamatláb a nyílt piacon majdnem egy százalékgig emelkedett. A nagyobb kereslet leg-inkább kitűnik az angol bank legújabb heti kimutatásából. Az összes tartalék és szerint 1,365 millió font sterlinggel apadt és a készpénzkészlet 0,821 millió fonttal csökkent, míg a bankjegyforgalom 0,544 millióval emelkedett. A nagyobb szükséglet, a magán- és állami követelések jelentékeny csök-kenésében is mutatkozik. A francia pénzpiacnak ugy látszik nincsen is szüksége, mert a francia bank készpénz-kész-lete 5 millió frankkal emelkedett és a tőzeza 98.6 millióval apadt.

A szőlők ára Franciaországban. A telekkönyvi munkálatok befejezése Franciaországban érdekes bepillantást enged az ottani talaj-viszonyokra s egyebek között a szőlők árának is roppant mérvbeni emelkedését mutatja; nevezetesen Marne departementban 1851-től a szőlők ára megkétszere-ződött, ugyanis 4511 frkról 8250 frkra emelkedett, szintén azok jövedelme 253 frkról 394 frkra hágott. P u y d e D o m b a n is hasonló az eset s az átlagos áru a bortermő vidékeken egy hektár szőlőnek a következő: Cote d'or 4414 fres, Girondé 3471 fres, Indre et Loir 4067 fres., Herault 3891 fres, Gard 3393 fres. — ezek azonban átlagos árak, mert hol a legkitű-nőbb bork teremnek, ott valóban óriási árakat fizetnek, így például Vonglotban egy hektár szőlő 24,500 fres, St. Julienben 20,000 fres, Bongyban 28,000 fres. Az egész franciaországi szőlők értéke ma 6885 millió fres. Nálunk a tokaji hegyalján, hol azelőtt 200 frton alul ritkán kelt el a jobb helyeken egy hold szőlő, a legjobb hegyek egyikén azelőtt néhány hónap-pal 24 katasztrális hold szőlő 12,000 frton lett eladva, tehát kat. holdja 500 frton. Éppen megfordított állapotok mint Franciaországban, de természetes is, mikor nálunk a szőlők jövedelme évről-évre csökken, miután a munkáskéz mindin-kább drágul, a szőlők a rossz mivelés folytán mind keveseb-bet teremnek s a borknak nincs vevője.

Budapesti tőzsde.

Érték-tőzsde.

A hangulat kedvezőbb fordulatot vett jobb berlini jegyzésre és külföldi tetemes vásárlásokra az irányzat eléggé szilárdnak volt e héten mond-ható, noha az árak nem maradtak meg az elért magasságon.

A nevezetesebb értékpapírok ármozgalmát a következő táblázat mutatja:

	aug. 6.	aug. 12.
Magyar aranyár. 4 ^o / ₁₀ -os	98.90	99.05
„ papírjradék	92.55	92.45
„ díjsorsjegyek	119.30	119.45
Tiszai sorsjegyek	—	—
Magyar hitelbank	289.50	288.50
Első magy. ált. biztosító társaság	3175.—	3150.—
Magy. földh. int. zál. lev. 4 ¹ / ₂ ^o / ₁₀	95.60	96.—
Oszták-magyar bank zál. lev. 4 ¹ / ₂ ^o / ₁₀	101.35	101.40
Cs. kir. kör. arany	5.83	5.85
20 frankos arany	9.88	9.93
Német márka	62.—	61.50

Gabona-tőzsde.

A lefolyt héten sem vett nagyobb lendület az üzlet, s a gabona-forgalom igen csekély volt, az árak alig változtak meg a termelők javára, csak néhány krezárral.

Lapunk zártakor a következő árakat jegyezték a tőzsdén:

Buza bánási	74—80 kg.	7.70—8.35
„ tiszavidéki	74—80 „	7.70—8.30
„ pestvidéki	74—80 „	7.65—8.25
„ fejeirmegyei	74—80 „	7.65—8.20
„ bácskai	74—80 „	7.60—8.35
„ északmagyarországi	74—80 „	7.20—7.80
rozsa	70—73 „	—
árpa takarmány	60—64 „	—
„ égetni való	62—65 „	—
„ sörfőzdei	64—66 „	—
zab őszre	34—42 „	6.25—6.30
tengeri új bánási	—	—
„ másnemű	—	—
köles	—	—
káposzta-repcze	—	—
repcze, új	—	11 ¹ / ₂ —11 ¹ / ₂

Marhavásár.

Pozsonyi szarvasmarha-vásár, aug. 10. A mai szarvasmarha-vásárra összesen 1319 drb hizott marhát hajtottak föl és pedig 1083 magyar ökröt, 89 tehenet, 11 bivalyt, 107 drb német ökröt, 9 bikát; 6 tehenet, 19 drb gácsországi ökröt, 1 drb tehenet, 4 drb bikát. Iránzat lanyha. Jegyeztettek a következő árak: Magyar ökrök 57—63 frt, német hizott ökrök 61—64 frt, magyar legelő tehén 56 frt, szerémségi legelő ökrök 58 forint, horvátországi ökrök 57 forint, mind métermázsnként.

Bécsi szarvasmarha-vásár, augusztus 10-én. Felhaj-tott összesen 3004 drb és pedig 1046 magyar, 1492 lengyel és 466 német eredetű. A felhajtás az előző hetéhez képest mint egy 500 darabbal volt nagyobb, minek folytán a vásár el-lanyhult és nehézkese s első rendű árak 1 frt, más minősé-giek pedig 1.50—2 frt árucsökkenést szenvedtek. Fizettek: magyar áruért 55—62.50 frtot, lengyel áruért 55—60 frtot, német áruért 55—63 frtot, és legelő ökröért 52—55 frtot 100 kilogrammonként.

Sertés-üzlet.

Budapesti sertésvásár, aug. 12. Az üzlet szilárd. Eladók nagyon tartózkodók. Magyar urasági 3reg nehéz 39—40, fiatal nehéz 41—42, közép 42—42.50, könnyű 42—42.50 frt; közönséges nehéz 40—40.50, közép 40—41, könnyű 41—42, szerbiai nehéz 40—42, közép 40—42, könnyű 40—42.

Bécsi sertésvásár, aug. 11. Felhajtott 6699 drb és pedig 1476 drb. nehéz bakonyi, 1982 drb könnyebb áru, 3241 drb fiatal sertés. A gyöngye felhajtás és közeledő ünnepek miatt a vásár szilárd irányzatú volt. Magyar áru 2,50—3 frtal magasabb árakon és gyorsan kelt el, a fiatal sertések árai 1 frtal javultak. Fizettek: Nehéz bakonyi áruért 37—38 frtot, könnyebb áruért 35—36 frtot, szallonnáért 42—43 frtot, zsiradékért 45—46 frtot, mind 100 klgrammonként.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ne bánts a zsidót. Ungváron egy 12 éves forma zsidó leány almát lopott a vadaskertben s észrevéve, hogy a bérlő közeledik, futásnak eredt. A bérlő utólrte őt s megfogta, hogy az almát el-vegye tőle, mire a kis tolvaj sikoltozni kezdett. A sikoltásra rögtön ott termett néhány zsidó s kérdőre vonták a bérlőt, hogy miért bántja a leányt. „Én nem bántom, — mondá ő, — csak elveszem tőle a lopott almákat”. — A zsidók erre dühbe jöttek s azt kiabálták: Micsoda! hát csak almát lopott? Hát aztán, ha a leány az ijedségtől nyavalyatörést kap; megérdemli azt a maga rongyos almájáért? — Tanulság: Ne bánts a zsi-dót, ha lop is, nehogy kitérje a nyavalya.

„A tábornok ur parancsol.” Érdekes epizódot említenek az osztrák lapok a gasteini császár-találkozóról. Az utolsó percekben, a búcsú-zásnál, az öreg törődött Vilmos császár egy darabon elakarta kísérni királyunkat, aki tábor-noki egyenruhát viselt. A király váltig kérte az agg császárt, hogy kímélje egészségét, maradjon, ne erőltesse magát, de az sehogys sem akart a szóra hajtani. Erre a király megállt, s egész hatá-rozottan szólt: „Akkor hát parancsolom, hogy maradj!” Vilmos német császár osztrák-magyar ezredesi ruhában volt, s így kénytelen volt engedelmessékedni az osztrák-magyar tábornok-nak. Megállt, tisztelgett, s mosolyogva mondá: „A tábornok ur parancsol!” — és elváltak.

Mivel foglalkoznak a fejedelmek? A fejedelmekről ritkán írnak mást, hogy milyen mulatságokon vet-tek részt, hova utaznak, milyen ruhát viseltek stb., mintha más dolguk és mulatságuk nem is volna. Pedig elfoglaltsá-guk rovata sokkal nagyobb, mint általában hiszik. A német császárné például egész idejét humanitárius cselekednek szen-teli; ismeretes dolog, hogy mennyit foglalkozik az egészség-ügyi intézetek és telepek ügyeivel. Ugyan e téren mozog a szász királyné tevékenysége is. Trónörökösünk fest, mintáz, rajzol, joggal megérdemli a művészno nevet. Elhunyt nővére, a hesseni nagyhercegnő nem irtózkodt a varrógéptől és a fi-nomabb kézimunkától. Beatrix angol hercegnő, ki a napok-ban meat férjhez Battenberg herceghez, kitűnő aquarelleket fest, s a szobrászatban is jeles tehetség. Az angol királynő fiatal korában szintén rajzolt és metszett, s szabad idejében sokat zenélt. A dán királyné női csecesbecések készítésével foglalkozik, jól fest, s három leányát, a walesi hercegnét, az orosz czárnét és a cumberlandi hercegnét alaposan kiké-pezte a női munkákban. A mecklenburg-strelitzi nagyher-cegné, egy rendkívül szellemes hölgy, nagy zeneéért és ze-neszerző, zongorán ritka tökélyvel játszik; menyé, a meck-lenburg-strelitzi trónörökös-nagyhercegné pompás kézimun-kákat csinál s jól rajzol. Jól festenek még a badeni nagy-hercegné és a spanyol királyné, ez utóbbi örömmel foglalko-zik nyelvtanulással: pémetül, francziául, angolul, olaszul és spanyolul correctül beszél. Hozzá csak az angol királynő ha-sználható, ki még Klaus Groth és Fritz Reuter alnémet mű-veit is eredetiben olvassa. Maria della Paz infansó, a spanyol király második huga esinos verseket ír, melyek közül nem egy hatott ki a nyilvánosságra. Románia királynéjának írói álneve, Carmen Sylva, egész Európában ismeretes, mű-veivel együtt. A belga királyné rendkívül érdeklődéssel szokta kísérni Belgium szövő- és csipkeverő iparának fejlő-dését; az oldenburgi nagyhercegnő házimunkákkal szerez foglalkozni; Vilmos porosz herceg neje porcellánra fest; az elhunyt Frigyes Károly herceg neje pedig nem egy esin-s dal jelent meg a zenemű-kereskedésekben. A portugál és olasz királynék iskoláiggyel, szegényápolással s elárvult gyermekek ellátásával foglalkoznak. Ha a levelezést is föl-vevesszük a rendes foglalkozások közé, akkor ebben az angol királynő legelő helyen áll. Egy fejedelmő sem vált annyi levelet leányával, fiával, rokonával, mint ő.

Zsidók privilégiuma. E czim alatt bátran állandó rovatot nyithatnánk, melyben azon vissza-éléseket kellene regisztrálnunk, a melyeket a zsi-dók javára és a törvény sárba tapodásával a kor-mány és hatóságok nyíltan elkövetnek. A könyo-matú lapok szárazan tudatják, hogy a Károly-körúton egy ház padlásán a főlhalmozott rongy elégett. Mig mindent elkövetünk a kolera ellen, addig eltűrik, hogy a város egyik legnépesebb és díszes pontján a zsidók rongyraktárt tartsanak. A ki már megfordult ilyen rongyraktárban, az tudhatja, hogy milyen undorító bűz, egészségölő kipárolgás fészke az ilyen rongytelep. Legvesze-delmesebb járványok és folytonos tűzveszély ilyen fészkeket a főváros kellő közepén megtűrik, mert a zsidók érdeke úgy követeli.

Temetés akadályokkal. Kriusz János nap-számos a Kőlcsey-utca 8. sz. házban hosszabb betegség után meghalt. Temetése vasárnap dél-után 3 órára volt kitűzve, de midőn a pap és a rokonok megérkeztek, a lakást zárva találták, az elhunyt felesége nem volt sehol. A pap nem akar-ván várakozni, lakatot hívtattak, a ki az ajtót kinyitotta, s a pap a halottat beszentelvé, távo-zott. Ekkor érkezett oda a halottas kocsi, de a temetést rendező vállalat embere a rokonok előtt kijelentette, hogy mig a temetésért járó összeget le nem fizetik, a koporsó fedelét nem hozza el. A rokonok csak elhültek e szavakra, mert állításuk szerint a temetési összeget ők szedték össze fo-rintonként és átadták az elhunyt feleségének, s már attól kezdtek tartani, hogy az a pénzzel megszökött. Ez alatt az idő egyre múlt és az asszony nem érkezett meg. Az udvaron és a kapu előtt csakhamar nagy tömeg gyűlt össze, úgy hogy végre a házmaster kénytelen volt a rendőrséghez fordulni, mely utasította a temetésrendezőt, hogy a temetést azonnal foganatosítsa és követelése iránt a polgári per útján tegeyen lépéseket. 5 óra-kor megérkezett a koporsófődel, a koporsót lesze-gezte és föltették a kocsiira. Épen midőn meg-in-dult a menet, jött nagy lelkenzve az elhunyt felesége, ki azzal mentette ki elmaradását, hogy drágább temetést rendelt meg, mint a menyői pénze volt s a hiányzó pénzüsszeget akarta össze-kéregetni.

A pálinka. A főváros közigazgatási bizott-ságának június havi ülésén a köztörvényhatósági bizottság egyik tagja erélyes interpellációt inté-zett a polgármesterhez a pálinkamérések gomba módra való elszaporodása ellen. Az interpelláló akkor csak a kerepesi-útra mutatott, mely ma a fővárosnak legforgalmasabb útja, s egyúttal az első, melyet a körünkbe érkező idegen meglát; s a mit legelső sorban szomorítan konstátálhat, az az, hogy a kerepesi-úton a központi indulóháztól a népszínházig nem kevesebb mint 34 pálinkás-bolt van. Az interpellációnak meg volt az a ked-vező hatása, hogy az intézkedések már széles kör-ben megindultak és legközelebb a tanácsnak jelen-tés fog tétetni a fővárosban uralkodó azon szomorú állapotokról, melyeket a pálinka előidéz. A jelen-tésből egyelőre annyit közölhetünk, hogy a fővá-rós területén 238 negy és 1826 korlátolt pálinka-mérés van engedélyezve. A fővárosnak a legutóbbi népszámlálás (1881) szerint 416,474 lakosa van s így az összes 2064 pálinkamérésből minden 220 lakosra esik egy-egy. Ha most már tekintetbe vesszük, hogy az intelligensőbb néposztály és a gyermekek egyáltalában nincsenek a pálinkaméré-ssekkel összekötöttében, elképzelhető, hogy ez arányszám mily mértékben növekszik.

T Á R C Z A.

A VAKAND.

— REGÉNY. IRTA: MARGITAY DEZSŐ. —

(Folytatás.)

Néhány pillanatra mély csönd állott be — csak az inga-óra lassú ketyenése jelenté, hogy míg a jelenlevők a megsemmisülés örvényében képzelik magokat, addig az idő nem szünet meg folytatni útját, mely őt az örökkévalóságba vezeti.

A le nem függönyzött ablakokon keresztül rózsaszínű fény kezdett a szobába ömleni, mely gyors erősülése közben az eddig élénk világító lámpa sugarait mindinkább halványabbakká és lassanként elmosódottakká tévé.

Szentannayné összekulcsolt kezeit ölébe ereszté, fejét pedig, mintha nem volna elég ereje azt egyenesen tartani, mellére horgasztva, némán bámult a padlat szőnyegére.

Azt lehetett volna vélni, hogy nem élő lény, hanem csak viaszból van formálva.

— Megalázva . . . örökre eltemetve! — suttogá önmaga elé.

— Nem, nem anyám! e lépésem nem von homályt leányod hirnevére; ő jegyesem isten előtt s az arának jogában áll vélegénye betegágyához sietni; — szólt Anna, Szentannayné lábai elé térdelve, s mozdulatlan, hideg ujjait kezei között melengetve.

A szerencsétlen nő fölveté szemeit; néhány pillanatra szemlélte az előtte térdelőt s aztán kísérletet téve, hogy támlányát elhagyja, egy haldokló epedő kifejezésével szólott hozzá:

— Jer, menjünk, gyermekem. Talán még nem tudják lépésedet . . . A nap már kelni készül, — de azért még észrevétlenül juthatunk vissza, alant váró kocsimban.

Anna tagadó mozdulatot tón; Szentannayné folytatta:

— Jer, ne veszítsünk egyetlen pillanatot se hasztalanul. Neked fogalmad sincs azon szégyenről, melyet ártatlanságodban elkövetett lépésed maga után vonhatna.

— Kérem, Anna kövesse a grófné tanácsát: távozzék késelem nélkül; — szólt közbe Szomor.

Anna egy pillanatra habozott, aztán fölemelve fejét, thatározott hangon viszonzá:

— Én nem hagyom el beteg vélegényemet! — De még nincs végleg eldöntve? — Kérdé e pillanatban valaki a szoba nyitva álló ajtajából.

A jelen voltak megrettenve tekintettek a föltárt ajtó felé, melyen át büszke és daczos fejhordással Admiralli lépett a szobába.

Mindenkit azon gyorsan szülemlő érzés fogott el, mely elzibbasztja a tagokat, hogy még pillantani sem vagnyunk képesek és megfosszta az embert szólástehetségétől.

— Én a grófné kocsját követtem, mert sejtém, hogy őt nem mindennapi esemény hozza ide; s ime, kit találok itt?! — Ha jól halottam, ön beteg vélegényéről beszélt . . . Reménylem: e kérdés nem döntött még el véglegesen? — Kérdé újra Admiralli szároz hangon, miközben villogó tekintetét a reámeredő Anna arcára szögezte.

Ez zavarodottan hebegett valamit, minek azonban senki sem vehet ki értelmét.

— Meg kell vallanom, hogy szavai annyival inkább megleptek, — folytatá az olasz — mert azon boldog reményben ringatám magamat, hogy ön, grófnő, én leszek szerencsés arámnak nevezhetni.

— Soha! — kiáltott Anna, arcán a megvetés legbensőbb kifejezésével.

— Soha? — Ez határozottan van mondva; de én nem hagyom magamat az által visszaretenteni . . . Ön mást szeret? Eh! ez csak a fiatal szív holdsugáros álma, mely az ész világa által elhalványtatik!

— Én gyűlölöm önt!

— Gyűlöl? Annál jobb; a gyűlölet ikertestvére a szerelemnek; legalább a költők azt állítják. — Ne szóljon! én előre is mindent elhiszek, mit mondani szándékozik; de miután viselete által följogosított, reménylem, hogy boldoggá teend; bármit állítson és mondjon is, nem fogok az általa szított reményről lemondani.

Igy szólva, elfordítá szemeit az elképpedő leányról s mint egy esetleg, a mozdulatlan fekvő Szomorra irányá azokat.

Ez a szóváltások ideje alatt gyors tekintettel mérte meg a helyzetet s átlátta, hogy a nők érdekében nem tehet semmi okosabbat, mintha, behunyva szemeit, egy sebesült bódálmát utánozza.

— A nők mindenesetre szabadabban fogják magokat érezni, ha nem kell egy, a jelenetnek tartozó férfi előtt pirulniok. A bódálomba merült nincs jelen; — gondolá magában

— Sulyosan bűnhődöm magamviselteért, mely végett önmagam előtt is pirulni vagyok kénytelen; — visonzá Anna valósággal mélyen elpirulva. — Napokig képes voltam tettetni oly érzelmet, mely saját szemeim előtt is lealáz. Szinlelni, egy férfi iránt, kit nyomorult embernek tekintek; kitől elhúzódom, mert iszonyulattal tölt el közelléte.

— Csalódik, ha azt hiszi, hogy engem az utálat és iszony kifejezésére föltalált valamennyi szó kimondása által riasztani képes! Oh, nem! Tudom, hogy az efféle indulatkitörés a nőknél nem sokáig szokott tartani. Idegek a feszültség következtében kimerülnek . . . elalélnak s midőn föleszméltek, ismét oly szelidekké lesznek, mintha nem is tudnának egyebet, mint engedelmkedni.

— Ön alávaló ember, ki elég szemérmetlen álarozát levetni. — Mint irtózom tőle!

— Sajnálom, mert én ellenkezőleg a legforróbban szeretem önt.

— Képes lennék inkább százszor meghalni, mintsem kezemet nyújtani egy ily gyűlölő férfinak.

Admiralli arcái sötét pirban lángoltak; bosszantóan nyugodt magatartását elveszíté, s egy, még most is lángoló, pokolbeli felséges alakhoz hasonlított, midőn Anna előtt megállva, tompa hangon mondá:

— Én pedig azt mondom, hogy ön nőmmé leend.

— Soha — soha — soha!

— Nőmmé fog lenni! Kérdezze meg anyjától, kinek szívet fogja megtörni ez, ön által előidézett jelenet.

Anna önkénytelen mozdulattal fordult a még mindig támlányában ülő grófné felé.

A szegény asszony arca szürkévé változott; szemei körül kékes karikák képződtek s egész testében remegni látszott.

E kép figyelmezteté a szerelmeért harezoló hajadont, hogy van még valaki, ki számot tart érzelmeire; valaki, ki szíven nevelte föl s csupán azért él, hogy szerethesse őt; — s ő most e valaki szívet törí össze.

Szerelme és szeretete halálos tusába kezdett . . .

Végre megtört ereje; anyja lábai elé rogyott s összekulcsolt kezeit hozzáemelve, szólt:

— Anyám, bocsáss meg!

A szerető lány gyözedelmkedett a szerelmes hajadon fölött.

Admiralli néma tanuja volt a jelenetnek; eleintén nyugtalanul tartá szemeit az önmagával küzdő hölgyön, de aztán, látva ennek térdreborulását, homloka kiderült s szelíd szemrehányással kezdé szólani:

— Ön megfélekedtetett róla, az egyetlenről, kit az anya édes nevével illehet?! —

Anna megadással hajtá le fejét; a grófné pedig szomorú mosolylyal simítá félre haját márvány homlokáról.

— Most már feledve minden; — kezdé újra Admiralli. — Én soha életemben nem fogok visszaemlékezni e pillanatra, mely csaknem szétzakgatta szívemet. Ezt ígérem önnek Anna. — És most . . . a nap a láthatárra emelkedett; kérem: gondoljanak magokra. A grófné kocsjá lent várakozik; önk föltünést nélkül fognak távozhatni. — Én néhány perczel később . . .

— Az megtörténhetik, de te nem leszesz kísérője e hölgyeknek! — szakítá őt félbe a róthaju és bársony szemű signora Vinetti, ki ezalatt Kristoff ur kíséretében, nesztelenül lépett a szobába.

Admiralli, mintha pokolgépet vetettek volna lábai elé, hátra ugrott s kerekre nyitott szemeit halálos ijedséggel mereszté az előtte álló nőre, ki a maga részéről nyugodtnak mutatkozott s csupán szemeiben égett azon zöldes fény, mely tekintetét olyan kitarthatatlanná szokta tenni.

— Mi leli önt Ginetti ur, hogy egyszerre úgy elhalványodott? — Hiszen nem rég még oly vitéznek mutatkozott ezen ájuláshoz közel álló nádszállal szemben, hogy gyönyörűségemre szolgált hallgatni! — kérdé az utóbbi maró gunnyal, miközben mozdulatot tett, hogy a kővé meredt olaszhoz közelebb jusson.

Admiralli nem várta őt be, mintha egy kísérletet látott volna magafelé közeledni, néma rémullettel vonult előre hátra egész a szoba faláig.

— Nos, derék barátom! ön nem nyújtja kezét rég nem látott imádottja elé; nem örül, hogy annyi évi távollét után is fölkerestem?

E szavai után jobbát az érintése alatt megárazkodó férfi vállai a tévé.

— Mi a manó! önt a hideg leli? Hisz úgy reszket, mint reszketett e hölgy, midőn az imént oroszlányszívű Richardot játszotta előtte . . . Oh, ön jó színész! Ki merné ráfogni, hogy e bátor, délczeg és királyi külső alatt egy nyomorult gyáva és gaz lelke lakik?

A szobában oly mély csönd uralkodott, mintha Signora Vinettin kívül senki sem volna jelen.

— De szóljon hát legalább! Mit? megnémult volna? Hisz csak nem rég szép, csengő hangja volt s elragadólag tudta mondani:

„Sajnálom, mert én ellenkezőleg a legforróbban szeretem önt.“

Itt megszünt egy pillanatra szólan; zöld fényben égő szemeit a még mindég néma férfi arcáira szögezve, lassított hangon kérdezé:

— El tudja-e képzeln: mily öröm volt ezt a régi kedvesnek hallani, ki önt a börtönből, hol orgyilkolásért volt elzárva, megszökni segítette?

— Üdvözlök önt volt börtönőrei, s szívből örülni fognak rajta, ha viszont láthatandják!

Admiralli ökölbe szorította kezeit, mintha meg akarná rohanni az előtte álló nőt, de midőn

szemei ennek gunyos tekintetével találkoztak, ismét elhagyta bátorsága s mint a picador által ingerelt bika, midőn még eszméletlenül van s a nézőtéren mozgó sokaságtól megfélemlítve, egy oszlop mellé, vagy más árnyas helyre vonhatja meg magát, csak egy kurta és tompa nyögésszerű hanggal adta jelét benső küzdelmének.

A pár pillanatnyi csöndet egy nehéz sóhaj törte meg, mely a meglepő jelenetet eddig zavar-tan bámuló grófné ajkairól lebbent el.

— Ön vitéz férfi! az már egyszer tagadhatatlan. Egy légió asszonytól sem retten vissza föltéve, hogy fegyverök egyedül a sóhaj és könyvből áll. Hanem velem szemben még sem tünteti ki bátorságát; sokkal inkább ismer, mintsem valamely merénylőre gondolna. Oh, oh, azok, kik a gyöngékekkel szemben harsány hangon beszélnek, rendesen gyávák, ha ismerőjökre akadnak. Ön pedig ismer engem, nemde? Tudja, hogy vannak pillanatok, melyekben ösztön zerüleg szeretnék valakit megmarkolni? Nézze, mint vonaglanak ujjaim, ön ismeri azok erejét s elhiszi, hogy képesek addig mozdulatlaná tenni, míg a bakó kezei elérték?

És e szavakkal a falhoz ragadt férfi elé nyújtá izmos kezeit, ki féloldalt fordult, hogy ne lássa őt.

— Hanem ezt ott — folytatá a rőt hajú nő, Szentannaynéra mutatva, — mivel tudta annyira eléríteni, hogy még meghalni sem képes a félelem miatt? Valószínűleg ez valami újabb gazság; mert ön ilyesek föltalálásában ritkítja párját!

— Hazugság . . . gyilkos . . . rágalom . . . E nő örült! — kiáltott Admiralli, miközben kezeit zsebeibe mélyeszté, mintha ott valamit keresne.

— Hagyja el édesem! nem vagyok én sakál, hogy kiabálással elkeressen, s aztán ösmer, hogy mielőtt valami revolver felét vonhatna elő zsebéből, már megfójtottam. — Jobb tehát, ha illedelemesen viseli magát, míg áldozataitól megtudom, hogy minő eszközzel rémitette őket meg?

Admiralli, valószínűleg ismerte volt kedvesét, miszerint tudja, hogy ez nem szokott üres fenyegetésekkel előállani. Zsebeiben nem találta azt, a mit keresett, azért kényszerülve volt ismét előbbi hallgatag szerepére szorítkozni.

Signora Vinetti, félszemmel folyvást figyelve emberére, Szentannayné felé fordult és kérdezé:

— Nemde, valami hazugsággal szedte rá önöket ez alávaló Ginetti, vagy — itt ismét Admiralli felé fordult; — mily név alatt csalja ön most a világot uram?

— Ah, igen; hazudott, bizonyosan hazudott! — kiáltá Anna, ki eddig félénk bámulattal szemlélte a föltünő nőt; s ki most a kétségbeesés utolsó reménységárat érzé szívében föllöbanni.

— Erről én fogok legjobb felvilágosítást adhatni; — szólt közbe Kristoff ur, eddigi elvonult helyzetéből előlöpve.

E szavak a jogigazgatót a közfigyelem tárgyává tévék; még Admiralli is reá fordítá tekintetét.

— Azt hiszem, hogy ezen úr méltóságodat bizonyos esketési és keresztelési bizonylattel igyekezett eléríteni?

Szentannayné fájdalmas mozdulatot tett ülésében s jobb kezét erővesztetten bocsátá támlánya mellé.

— Kérem, méltóságos asszonyom, feleljen: nemde látta már e két egyházi bizonylatot, melyeknek egyikében gróf Szentannay Algernonnak bizonyos énekesnővel lett házasságra lépéséről van szó; s a másikat, mely azt mutatja, hogy a nevezett énekesnő két évvel későbbben, Florenczben egy Lilia nevű leányt szült volna? Nemde látta már ez okmányokat asszonyom, s azokra hivatkozva, nemde azt mondák önnek, hogy miután férje első neje még élt, midőn önnel az oltár elé lépett, az ön házassága semmis, — az abból származó grófnő pedig . . . név nélküli? — Kérdé Kristoff ur, a törvénytelen kifejezést gyöngéden kikerülve.

Szentannayné nem volt képes szólan, de fejével egy mozdulatot tett, mely az „igen“ szót helyettesíté.

A Lilia név hallatára Szomor is fölnyitá szemeit; arca már rég elárulta, hogy bódálma tettetett.

— Nos, ez okmányokat én ezen ur szerényéből vettem, ki, melyet előbb föltörtetem.

— Rablók! gyilkosok! — kiáltott újból Admiralli. — Szekrényemet törték föl, hogy iratimat ellophassák! — s olyan lármát kezdett csapni, miközben a falak körül vasladgált, mint a csak most bezárt hiéna, kalitja vasrácsán belől, — hogy az ablakok remegtek belé.

— Csönd! — parancsolá signora Vinetti, mutató ujját fölemelve. — Olyan valaki hallhatná meg hangját, kinek megjelenésétől megrettenne!

— Bocsánat . . . izé ur . . . Üsse kő! önnek annyi neve van, hogy egy sem jut az embernek eszébe. — Bocsánat, nekem helyes okaim voltak önnek szekrényét föltörteni s ezt nem lopva, vagy privát passióból tevém. Az executiot maga a kerületi főszolgabíró ur vezette s én, mint tanu szerepelttem annál.

(Vége következik.)